

BIJLAGE 1 REGELGEVING VOOR GELUID

Regelgeving voor geluid

De belangrijkste wettelijke instrumenten ter voorkoming of vermindering van geluidshinder, slaapverstoring en andere gezondheidseffecten zijn de Wet geluidshinder, de Wet ruimtelijke ordening, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer en het Bouwbesluit. Deze worden hierna kort toegelicht.

Wet geluidshinder

De Wet geluidshinder regelt de beheersing van de geluidshinder van het wegverkeer, railverkeer en van gezoneerde industrieterreinen. Ook geeft de wet regels en grenswaarden voor het nieuw bestemmen van geluidsgevoelige bestemmingen in de buurt van een geluidsbron. Voor zijn doorwerking is de wet veelal gekoppeld aan de Wet ruimtelijke ordening. Bij het opstellen van ruimtelijke plannen dient te worden voldaan aan geluidsnormen. Het wettelijk regime maakt in het algemeen onderscheid tussen bestaande en nieuwe situaties. Voor nieuwe situaties wordt uitgegaan van scherpere normen dan voor bestaande situaties.

Geluidsgevoelige bestemmingen

In de Wet geluidshinder en de bijbehorende besluiten is aangegeven welke objecten bescherming nodig hebben tegen geluid. Geluidsgevoelige objecten zijn bestemmingen met de functies wonen, zorg en onderwijs.

Geluidszones

Geluid en hinder zijn ruimtelijk bepaald: de geluidsbelasting neemt af bij toenemende afstand tussen de bron en de ontvanger. De wetgever heeft om die reden gekozen voor het definiëren van ruimtelijke aandachtsgebieden, de zogeheten geluidzones. Er zijn zones gedefinieerd voor drie geluidsbronnen: wegverkeer, railverkeer en industrieterreinen. Niet voor alle industrieterreinen zijn zones gedefinieerd. Industrieterreinen waar geen zogenaamde 'grote lawaaimakers' kunnen worden gevestigd, hebben geen geluidzone. Op deze niet gezoneerde industrieterreinen is de Wet geluidshinder ook niet van toepassing.

Geluidsnormen

Er zijn verschillende geluidsnormen voor elk van de geluidsbronnen. De normstelling onderscheidt een voorkeursgrenswaarde en een maximale ontheffingswaarde; deze gelden voor de geluidsbelasting buiten op de gevel. De voorkeursgrenswaarde voor geluid wordt altijd nagestreefd. Realisatie hiervan is echter in veel gevallen in de praktijk niet haalbaar. Er bestaat daarom de wettelijke mogelijkheid om voor een nieuwe geluidsgevoelige bestemming een ontheffing te verlenen. Wel geldt daarbij een bovengrens: de maximale ontheffingswaarde. De ontheffing van de voorkeurswaarde wordt ook wel "hogere grenswaarde" genoemd. Hieraan kunnen voorwaarden worden verbonden zoals de aanwezigheid van een geluidsluwe gevel ter compensatie van de geluidsbelaste kant.

Bij de realisatie van geluidsgevoelige bestemmingen worden wettelijke eisen gesteld aan de geluidsbelasting. De grenswaarden zijn opgenomen in de Wet geluidshinder en het Besluit geluidshinder.

In de volgende tabellen zijn de grenswaarden samengevat van de meest voorkomende situaties zoals beschreven in de Wet geluidhinder en het Besluit geluidhinder (peildatum 1 januari 2015). Daarbij is bij wegverkeer onderscheid gemaakt in buitenstedelijk en stedelijk gebied:

- Buitenstedelijk: het gebied buiten de bebouwde kom (bepaald door borden komgrens) en het gebied (binnen en buiten de bebouwde kom) binnen de zone van een autoweg of autosnelweg;
- Stedelijk: het gebied binnen de bebouwde kom met uitzondering van de gebieden binnen de zone van een autoweg of autosnelweg.

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting voor nieuwe geluidgevoelige objecten in zone van bestaande wegen

Geluidsgevoelig object	Voorkeursgrenswaarde		Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting			
			Buitenstedelijk		Stedelijk	
Woning	48 dB	82.1 Wgh	53 dB	83.1 Wgh	63 dB	83.2 Wgh
Agrarische woning	48 dB	82.1 Wgh	58 dB	83.4 Wgh	63 dB	83.2 Wgh
Ander geluidsgevoelig gebouw	48 dB	3.1.2 Bg	53 dB	3.2.2 Bg	63 dB	3.2.1b Bg
Geluidsgevoelig terrein	48 dB	3.1.2 Bg	53 dB	3.2.2 Bg	53 dB	3.2.1b Bg

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting voor nieuwe geluidgevoelige objecten in zone van nieuwe wegen

Geluidsgevoelig object	Voorkeursgrenswaarde		Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting			
			Buitenstedelijk		Stedelijk	
Woning	48 dB	82.1 Wgh	53 dB	83.4 Wgh	58 dB	83.1 Wgh
Agrarische woning	48 dB	82.1 Wgh	58 dB	83.4 Wgh	63 dB	83.2 Wgh
Ander geluidsgevoelig gebouw	48 dB	3.1.2 Bg	53 dB	3.2.2 Bg	63 dB	3.2.1b Bg
Geluidsgevoelig terrein	48 dB	3.1.2 Bg	53 dB	3.2.2 Bg	53 dB	3.2.1c Bg

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting bij aanleg nieuwe weg en bestaande geluidsgevoelige objecten

Geluidsgevoelig object	Voorkeursgrenswaarde		Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting			
			Buitenstedelijk		Stedelijk	
Woning	48 dB	82.1 Wgh	58 dB	83.3b Wgh	63 dB	83.3a Wgh
Agrarische woning	48 dB	82.1 Wgh	58 dB	83.3b Wgh	63 dB	83.3a Wgh
Ander geluidsgevoelig gebouw	48 dB	3.1.1 Bg	58 dB	3.2.1a Bg	63 dB	3.2.1b Bg
Geluidsgevoelig terrein	48 dB	3.1.1 Bg	53 dB	3.2.1c Bg	53 dB	3.2.1c Bg

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting voor vervangende geluidsgevoelige objecten

Geluidsgevoelig object	Voorkeursgrenswaarde		Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting			
			Buitenstedelijk		Stedelijk	
Woning	48 dB	82.1 Wgh	63 dB	83.6 Wgh	68 dB	83.5 Wgh
Agrarische woning	48 dB	82.1 Wgh	58 dB	83.7 Wgh	n.v.t.	n.v.t.
Ander geluidsgevoelig gebouw	48 dB	3.1.2 Bg	53 dB	3.2.2 Bg	63 dB	3.2.1b Bg
Geluidsgevoelig terrein	48 dB	3.1.2 Bg	53 dB	3.2.2 Bg	53 dB	3.2.1c Bg

Reconstructie

In beginsel is de ten hoogste toelaatbare overschrijding van de grenswaarde als gevolg van "reconstructie van de weg" 5 dB (minder dan onafgerond 5,50 dB). Een toename van meer dan 5 dB is alleen toegestaan indien ten gevolge van de reconstructie de geluidsbelasting van de gevel van ten minste een gelijk aantal woningen elders met een ten minste gelijke waarde zal verminderen (art. 100a.1a Wgh). De maximaal toelaatbare geluidsbelasting mag echter niet worden overschreden.

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting bij reconstructie van een weg (stedelijk gebied)

Geluidsgevoelig object	Situatie	Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting	
		dB	Bgh
Woning	Indien: Eerder hogere waarde vastgesteld Niet eerder hogere waarde vastgesteld en heersende waarde ≤ 53 dB	68 dB	100a.1.b2° Wgh
	Alle overige gevallen	68 dB	100a.2 Wgh
Ander geluidsgevoelig gebouw	Indien: Eerder hogere waarde vastgesteld Niet eerder hogere waarde vastgesteld en heersende waarde ≤ 53 dB	63 dB	3.4.2.2° Bg
	Alle overige gevallen	68 dB	3.4.3 Bg
Geluidsgevoelig terrein	Alle situaties	53 dB	3.4.5 Bg

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting bij reconstructie van een weg (buitenstedelijk gebied)

Geluidsgevoelig object	Situatie	Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting	
		dB	Bgh
Woning	Indien: Eerder hogere waarde vastgesteld Niet eerder hogere waarde vastgesteld en heersende waarde ≤ 53 dB	58 dB	100a.1.b1° Wgh
	Alle overige gevallen	68 dB	100a.2 Wgh
Ander geluidsgevoelig gebouw	Indien: Eerder hogere waarde vastgesteld Niet eerder hogere waarde vastgesteld en heersende waarde ≤ 53 dB	58 dB	3.4.2.1° Bg
	Alle overige gevallen	68 dB	3.4.3 Bg
Geluidsgevoelig terrein	Alle situaties	53 dB	3.4.5 Bg

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting voor nieuwe geluidgevoelige objecten in zone van een bestaande spoorweg

Geluidsgevoelig object	Voorkeursgrenswaarde		Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting	
	dB	Bgh	dB	Bgh
Woning	55 dB	4.9 Bgh	68 dB	4.10 Bgh
Ander geluidsgevoelig gebouw	53 dB	4.9 Bgh	68 dB	4.11 Bgh
Geluidsgevoelig terrein	55 dB	4.9 Bgh	63 dB	4.12 Bgh

Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting voor nieuwe geluidgevoelige objecten in zone van een industrieterrein

Geluidsgevoelig object	Voorkeursgrenswaarde		Ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting	
	dB(A)	Wgh	dB(A)	Wgh
Woning Nieuwbouw Vervangende nieuwbouw	50 dB(A)	49 Wgh	55 dB(A)	59.1 Wgh
	50 dB(A)	49 Wgh	65 dB(A)	61 Wgh
Ander geluidsgevoelig gebouw onderwijsgebouwen, ziekenhuizen of verpleeghuizen verzorgingshuizen, psychiatrische inrichtingen en kinderdagverblijven	50 dB(A)	2.1 Bgh	60 dB(A)	2.2 Bgh
	50 dB(A)	2.1 Bgh	55 dB(A)	2.2 Bgh
Geluidsgevoelig terrein	50 dB(A)	2.1 Bgh	55 dB(A)	2.2 Bgh

Maatregelvolgorde

Voordat een ontheffing wordt verleend, moet zijn onderzocht of maatregelen kunnen worden getroffen om de geluidsbelasting te verlagen. In de Wet geluidhinder wordt hierbij een voorkeursvolgorde gehanteerd, te weten:

1. maatregelen aan de bron zoals stiller materieel, snelheidsverlaging, geluidsreducerend asfalt, verkeerscirculatie maatregelen of uitplaatsen milieubelastende bedrijven;
2. overdrachtsmaatregelen zoals geluidsschermen en geluidswallen, het vergroten van de afstand tussen geluidsbron en ontvanger, aangepaste stedenbouwkundige verkaveling (o.a. afschermend bouwen en positionering ongevoelige bestemmingen);
3. maatregelen bij de ontvanger zoals gevelisolatie en een andere woningindeling.

Gevelisolatie

Afhankelijk van de van toepassing zijnde regelgeving (Wet geluidhinder, Besluit geluidhinder of het Bouwbesluit) worden eisen gesteld aan de geluidsisolatie van gebouwen. Dit wordt uitgedrukt in een toelaatbaar binnenniveau of een minimaal vereiste geluidswering. In de basis komt het erop neer dat de strengste eisen worden gesteld aan nieuwbouwsituaties. Voor bestaande situaties gelden soepeler of geen eisen.

Wet ruimtelijke ordening (Wro)

De Wet ruimtelijke ordening regelt een zorgvuldige milieuhygiënische afweging bij het opstellen van ruimtelijke plannen. Het aspect geluid maakt deel uit van deze afweging. Ook situaties die niet direct onder bijvoorbeeld de Wet geluidhinder of Wet milieubeheer vallen, dienen in het kader van de Wet ruimtelijke ordening bij de milieuhygiënische afweging worden betrokken. Uit jurisprudentie blijkt dan ook bijvoorbeeld dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening een afweging moet worden gemaakt over het geluid van 30 km/u wegen.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) regelt de omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is één geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu.

De Wabo geeft een lijst van bedrijven die in belangrijke mate geluidshinder kunnen veroorzaken. Deze bedrijven mogen alleen voorkomen op een gezoneerd industrieterrein. De Wet geluidhinder schrijft voor dat het geluid van alle op het industrieterrein gelegen bedrijven samen onder bepaalde geluidsnormen blijft. Hieraan moet bij vergunningverlening worden getoetst.

Bij de realisatie of wijziging van geluidsgevoelige gebouwen of ruimten gelden in het kader van de omgevingsvergunning ook de voorschriften van het Bouwbesluit. Deze regels hebben onder andere betrekking op de minimaal vereiste geluidswering van de gevels.

Als een aanvraag voor een omgevingsvergunning strijdig is met het bestemmingsplan, wordt automatisch via de Wabo een ontheffingsprocedure gevolgd.

Wet milieubeheer (Wm)

In de Wabo is aangegeven welke bedrijven een omgevingsvergunning moeten aanvragen. Een groot deel van de bedrijven valt echter vanuit de Wet milieubeheer onder algemene regels en hoeft geen vergunning aan te vragen. In het Activiteitenbesluit milieubeheer staan vaste milieueisen, onder andere voor geluid, vermeld. Voor deze bedrijven kan de gemeente, door middel van een maatwerkvoorschrift, afwijkende voorwaarden stellen; bijvoorbeeld in rustige woongebieden of op gezoneerde industrieterreinen.

De EU-Richtlijn Omgevingslawaai is in de Wet milieubeheer opgenomen. Hierin staat dat agglomeratiegemeenten 5-jaarlijks geluidskarten en actieplannen moeten opstellen. Ook de gemeente Amersfoort is hiertoe verplicht en beschikt over een geluidskartering en een actieplan.

In de Wet milieubeheer zijn regels opgenomen voor het vaststellen en bewaken van geluidsproductieplafonds voor rijkswegen en spoorlijnen. Hiermee wordt de autonome groei van het geluid van deze bronnen beheerst. Voor zowel rijkswegen als spoorwegen is hiertoe een zogenaamd geluidsregister voorhanden waarin alle relevante emissiegegevens zijn opgenomen. De komende jaren zullen naar verwachting meer onderdelen vanuit de Wet geluidhinder worden overgeheveld naar de Wet milieubeheer.

Bouwbesluit

In het Bouwbesluit zijn prestatie-eisen opgenomen voor geluidswering van gevels en tussen gebouwen onderling. Het Bouwbesluit maakt hierbij onderscheid tussen bestaande en nieuwe gebouwen. De eisen uit het Bouwbesluit zijn alleen van toepassing als er gebouwd of verbouwd gaat worden. Voor bestaande gebouwen geldt een reeds verkregen isolatieniveau.

Algemene Plaatselijke Verordening

de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is een instrument tegen overlast in het openbare gebied. De APV kent algemene eisen en voorwaarden.

Overige regelgeving

Naast de hiervoor omschreven wet- en regelgeving, wordt de bescherming tegen geluid ook op andere wijzen geregeld. Hieronder zijn enkele voorbeelden genoemd:

- de Wegenverkeerswet maakt het mogelijk om verkeersmaatregelen te treffen zodat de geluidsoverlast van het verkeer vermindert (bv. snelheidsbeperkingen);
- het Wetboek van Strafrecht stelt het met opzet verstoren van de nachtrust strafbaar.